

Regionální muzeum v Litomyšli

zřizované Pardubickým krajem

TISKOVÁ ZPRÁVA

21. říjen 2024

NOVINKY

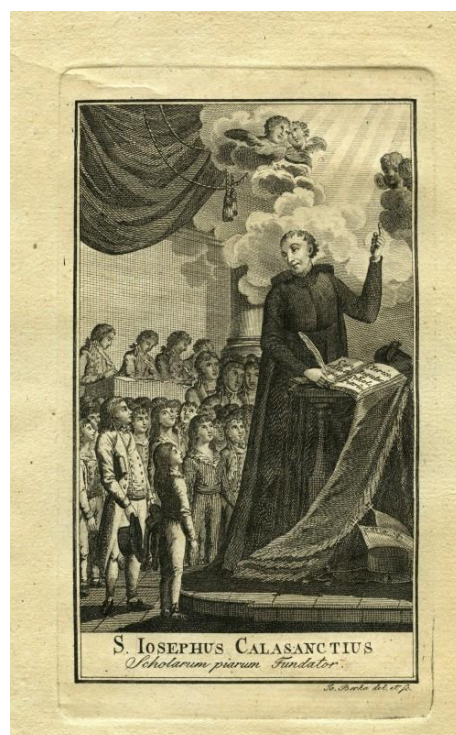
Výstava

Piaristé v Litomyšli

27. říjen 2024 – 21. duben 2025

Výstava k 380. výročí zahájení školského působení piaristů v Litomyšli, která vznikla společnými silami pracovníků Regionálního muzea v Litomyšli a Městské galerie Litomyšl, představí dějiny a působení místní komunity řádu zbožných škol.

Piaristé v Litomyšli provozovali jedno z nejstarších, největších a nejvýznamnějších gymnázií v Českém království a učinili z ní důležité vzdělávací centrum našich zemí. Jejich litomyšlskými školami (tedy nejen gymnáziem, ale i elementární školou a filozofickým ústavem) prošlo široké spektrum absolventů, kteří zanechali hlubokou stopu v soudobém politickém, kulturním i společenském životě (Smetana, Klácel, Brauner, Šembera, Purkyně a řada dalších). V první polovině 19. století zde vedli veřejný filozofický ústav, který byl mezičlánkem mezi studiem na gymnáziích a vysokých školách. Tento ústav, dnes známý především z Jiráskovy *Filosofské historie*, se těšil velké vážnosti a působila na něm celá řada učenců evropského rozměru.

Vedle dějinné linie přestře výstava také tematické celky zaměřené mj. na architekturu piaristických staveb a jejich výtvarnou výzdobu. Představí také významné osobnosti, jimiž byli např. rektorové koleje Florus Stašek (1782–1862), autor jedné z prvních daguerrotypií v Čechách, či František Ambrož Stříteský (1912–1989), poslední litomyšlský rektor, odsouzený v roce 1950 Státním soudem za velezradu na 25 let vězení.

Vernisáž výstavy, nad níž převzali záštitu Ministerstvo kultury České republiky, radní pro kulturu Pardubického kraje Roman Líněk a starosta města Litomyšl Daniel Brýdl, se uskuteční v sobotu 26. října v 15 hodin.

Komentované prohlídky výstavy pro veřejnost s autorem výstavy PhDr. Martinem Boštíkem se uskuteční v těchto termínech:

- **neděle 15. prosince 2024** ve 14 hodin
- **neděle 23. února 2025** ve 14 hodin
- **pondělí 21. dubna 2025** ve 14 hodin

Vstupné na výstavu bez navýšení za komentovanou prohlídku. Bez předchozího objednání.

Komentované prohlídky výstavy pro školy je možno objednat ve všední dny dle otevírací doby muzea:

- **první stupeň ZŠ** – kontakt: Renata Kmošková, kmoskova@rml.cz, tel. 461 615 287
- **druhý stupeň ZŠ a střední školy** – kontakt: PhDr. Martin Boštík, bostik@rml.cz, tel. 461 614 626

Vstupné na výstavu bez navýšení za komentovanou prohlídku.

Délka prohlídky dle domluvy, standardně 45 min.

(Martin Boštík)

Nová kniha

Piaristé v Litomyšli

Publikace obsahuje dvanáct studií, které komplexně pojednávají o působení členů litomyšlské komunity řádu zbožných škol. Představuje dějiny piaristické koleje od jejího vzniku do současnosti, seznamuje s architekturou piaristických staveb, jejich malířskou a sochařskou výzdobou, piaristickým školským systémem, náboženským životem, řádovou hudbou či školním divadlem a přibližuje dvě velké postavy litomyšlské koleje 19. a 20. století.

Obsah:

Milan Skřivánek – Martin Boštík, *Z dějin piaristické koleje a piaristických škol v Litomyšli*

Veronika Cinková – Eliška Seifertová Racková, *Architektura a stavebně historický vývoj areálu piaristických budov v Litomyšli*

Petr Arijčuk, Nejen Rotter a Leicher. *K účasti brněnských a vídeňských malířů na výzdobách oltářů piaristického kostela v Litomyšli*

Martin Pavlíček, *Hlavní oltář piaristického kostela Nalezení sv. Kříže v Litomyšli*

Martin Pavlíček, *Braun v Litomyšli a sochařovo dílo ve dvacátých letech 18. století*

Petr Šámal, *Malířka Amalie von Peter, Litomyšl a piaristé*

Václav Bartůšek, *Systém piaristických škol v Litomyšli a výuka na nich od založení koleje až po školské reformy Marie Terezie*

Jiří Mikulec, *Náboženská bratrstva doby baroka u piaristů (nejen) v Litomyšli*

Kateřina Bobková-Valentová, *Školské divadlo*

Jiří Mikuláš, *Piaristé a hudba v Litomyšli v letech 1770–1865*

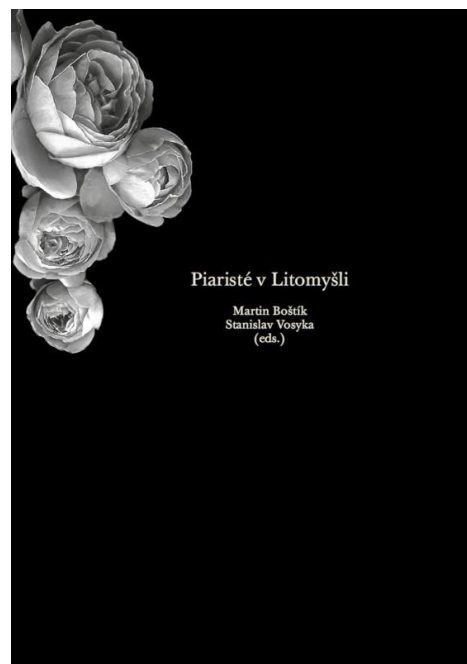
Martin Boštík, *K životu a filozofickému dílu piaristického profesora Bonifáce Buzka*

Martin Boštík, *Životní osudy Františka Ambrože Střiteského, posledního rektora litomyšlské piaristické koleje a politického vězně padesátých let*

Knihu graficky zpracoval Jiří Lammel. Vydaly ji Regionální muzeum v Litomyšli a Městská galerie Litomyšl. Prvních 33 číslovaných výtisků obsahuje signovanou serigrafii Jakuba Grece *Koupání piaristů v Loučné*.

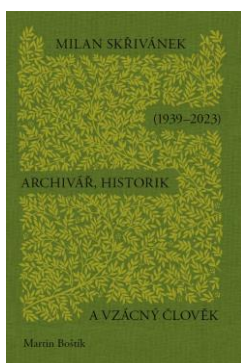
Publikace bude veřejnosti představena na vernisáži stejnojmenné výstavy, která začne v hlavní budově Regionálního muzea v Litomyšli v sobotu 26. října v 15 hodin.

(Martin Boštík)

Nová kniha

Milan Skřivánek (1939–2023). Archivář, historik a vzácný člověk

Archivář a historik Milan Skřivánek patřil k největším osobnostem Litomyšle několika posledních desetiletí.

V letech 1971–2000 působil v místním okresním archivu, jehož byl od roku 1991 ředitelem. Stal se celostátně vysoce respektovaným badatelem, který proslul řadou publikací věnovaných např. myšlenkovému odkazu piaristů, problematice Růžového paloučku či odsunu Němců.

Jeho životním dílem je více než šestisetstránková syntetická práce o dějinách Litomyšle, oceněná jako nejkrásnější česká kniha roku 2009 v kategorii vědecké a odborné literatury. Do celonárodního povědomí se také zapsal jako autor textu na dodatkové desce pod sochou Zdeňka Nejedlého v Litomyšli.

Publikace Martina Bošíka graficky ztvárněná Jiřím Lammelem, která vychází ke Skřivánkovým nedožitým 85. narozeninám, je výrazem hluboké úcty Litomyšlanů k jeho osobě.

(Martin Bošík)

Portmoneum – Museum Josefa Váchala

Jen malá dušička ve vás zbyde!

pátek 25. října 2024, 17–20 hodin

Blíží se období dušiček a konec návštěvnické sezóny v Portmoneu, a proto jsme opět připravili zábavný program pro dětské i dospělé návštěvníky. V podvečer na vás čeká čtení Váchalových textů nejen s duchařskou tematikou. Malé návštěvníky zase potěší strašidelné příběhy a pohádky, kde hlavními hrdiny jsou strašidla a upíři. V dílně si vyrobíte vlastního ducha nebo amulet chránící před upíry. Na zahradě si nikdy nemůžete být ničím jistí, neboť se tam skrývají příšerky, a poodhalíme tajemství sklepa, kam se

jindy nedostanete! Běžnou prohlídku Portmonea v tento večer nečekejte. Strašpytláci mají vstup pouze drženi za ruku dospělými, ostatní na vlastní nebezpečí! Snažíme se nestrážit, spíše pobavit, ale naše přirozenost občas vyděsí!

Akci jsme pro vás připravili ve spolupráci s Městskou knihovnou Litomyšl. Jednotné vstupné 50 Kč.

(Hana Klimešová)

Podzimní prázdniny v muzeu

Beseda s ilustrátorkou Vendulou Hegerovou

úterý 29. října 2024, od 10 hodin

Zveme vás na **besedu s ilustrátorkou Vendulou Hegerovou**, která k nám do své autorské výstavy *Zábaviště pro sviště* doveze ukázky svojí nové knížky a ukáže vám, jak vzniká. Společně budete malovat a hrát si se slovy a obrázky. Nakreslí vám věnování, nebo kresbu na přání.

Těšíme se na vás. Změna programu vyhrazena!
Vstupné dle aktuálního ceníku.

(Renata Kmošková)

Otevírací doba v Portmoneu – Museu Josefa Váchala

Milý návštěvníci, dovolujeme si upozornit, že v říjnu máme otevřeno pouze o víkendech – So, Ne: 9–12 a 13–17 hodin. Otevřeno bude také na státní svátek v pondělí 28. října a 29. a 30. října, kdy jsou podzimní prázdniny. Od 31. října 2024 do konce března 2024 bude zavřeno. Návštěvy lze dojednat pouze po předchozí domluvě pro skupiny 10 a více osob. Více najdete na stránkách www.portmoneum.cz.

(Hana Klimešová)

Regionální muzeum v Litomyšli vyhlašuje výběrové řízení na nájemce prostoru sloužícího podnikání v budově muzea (kavárna či jiné využití)

Termín podání nabídek je do **11. listopadu 2024 do 10 hodin**. Nejnižší možné nájemné činí 9000 Kč měsíčně + energie. Předpokládaný termín zahájení nájmu prostor je prosinec 2024. Výzvu k podání nabídek a další informace naleznete na www.rml.cz.

(René Klimeš)

PROBÍHÁ

Výstava

Zábaviště pro sviště

28. září 2024 – 5. leden 2025

Všem SVIŠTŮM malým i větším oznamujeme: Vezměte maminky, tatínky, tetičky, strýčky, babičky, dědečky, sestřičky, brášky, kamarády, sousedy a svištěte do Regionálního muzea v Litomyšli! Je čas se pochlubit a ukázat, jak jste šikovní!

Plně interaktivní výstavu vytvořilo Městské muzeum a galerie Polička ve spolupráci s oblíbenou výtvarnicí **Vendulou Hegerovou**, jejíž práce zdobí především knihy pro děti, ale také grafomotorické, logopedické a jiné vzdělávací materiály, karetní a deskové hry a v neposlední řadě také časopis pro děti *Puntík*. *Zábaviště pro sviště* putuje po celé republice a všude sklízí příznivé

ohlasy. Neobyčejná herna plná obrázků zabaví každé dítě – malého sportovce, zpěváčka, detektiva, herce, počítaře, přemýšlivce, hudebníka i výtvarníka! Herna, kde na děti čeká chytrá zábava!

Na výstavě se můžete nechat vtáhnout do poutavých a vtipných příběhů, rozehrajete hudební koutek, procvičíte jazýčky a rozpočítejte celé tělo. Dále si zahráte divadlo, betlémský příběh, předvedete obratnost svých prstů, započítáte si v obchodě, vyzkoušíte rýmováčky a obrázková říkadla nebo si vytvoříte dárek!

Vendula Hegerová je rodačka z Vysokého Mýta, k ilustracím pro děti se dostala hlavně díky zakázce na vyzdobení dětského oddělení Jihlavské nemocnice. Radost, kterou svými dekoracemi způsobila, ji přesvědčila, že právě děti nejvíce ocení její veselé obrázky. Je to mnohostranná výtvarnice, která má na svém kontě lepoprela, komiksy, animovaný film, designy pokojíčků, přáníčka, ale nejvíce samozřejmě knížek. Často jsou to knížky naučné, které podněcují dětskou tvořivost a fantazii.

Výstava je vhodná pro všechny děti a hravé dospělé, ale nejvíce si ji užijí kluci a holky ve věku 3 až 11 let.

Prohlídky výstavy pro školy je možné objednat na emailu kmoskova@rml.cz.

(Simona Valachová, Petr Chaloupka)

Dětská herna

od 19. dubna 2024

Oblíbená herna znovuotevřena! Na své si přijdou kluci i holky. Přijďte se k nám schovat před sychravým počasím a příjemně strávit čas s dětmi. Můžete se těšit na obří lego, vláčkodráhu, dřevěnou stavebnici, domeček, kuchyňku a další hračky.

(Petr Chaloupka)

DLOUHODOBÉ PROGRAMY

Expozice

Litomyšl – město kultury a vzdělanosti

Více informací k expozici naleznete zde:
<http://www.rml.cz/cs/muzeum/expozice.html>

Expozice
Litomyšl
– město kultury
a vzdělanosti

Permanentky pro školy

Regionální muzeum v Litomyšli nabízí speciální permanentky, které za zcela symbolickou částku umožní celoroční návštěvy muzea školním třídám. Více zde: <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html>

PUTOVNÍ VÝSTAVY LITOMYŠLSKÉHO MUZEA

Krvavý román Josefa Váchala

7. – 30. listopad 2024, Městská knihovna města Píestány

Výstava je věnována nejznámějšímu tisku Josefa Váchala, který vydal v roce 1924 v nákladu 17 exemplářů.

Informace o putovních výstavách nabízených RML naleznete zde:

Čtení pod lavicí – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/cteni-pod-lavici.html>

Retrogaming – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/retrogaming.html>

Zmatené peníze – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/zmatene-penize.html>

Astronomické tradice – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/astronomie.html>

Krvavý román Josefa Váchala – <https://www.portmoneum.cz/portmoneum/putovni-vystavy>

Litomyšl – hlavní město současné české architektury – <https://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/architektura.html>

Otevírací doba – hlavní budova

Út–Pá: 9.00–12.00, 13.00–17.00

So–Ne: 9.00–17.00

letní prázdniny Út–Ne: 9.00–17.00

Otevírací doba – Rodný byt Bedřicha Smetany

11. červen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

říjen–prosinec: Čt–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Otevírací doba – Portmoneum – Museum Josefa Váchala

duben, říjen: So, Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Přístup pro handicapované návštěvníky

Hlavní budova muzea je plně bezbariérová včetně toalet (vchod z Jiráskovy ulice).

Rodný byt Bedřicha Smetany není bezbariérový. Je přístupný pouze s vlastním asistentem a po předchozí domluvě.

Portmoneum – Museum Josefa Váchala není bezbariérové (několik schodů, úzké průchody apod.), přístupné je pouze s vlastním asistentem.

Tiskový servis:

Regionální muzeum v Litomyšli, tel: 461 615 287, email: info@rml.cz

Pokud máte zájem o více informací ohledně výstav a projektů, kontaktujte následující pracovníky:

Archeologie – Mgr. Jana Němcová, 739 031 857, nemcova@rml.cz

Portmoneum – Mgr. Hana Klimešová, 777 840 425, klimesova@rml.cz

Zábaviště / Dětské programy – Renata Kmošková, 461 611 162, kmoskova@rml.cz

Piaristé / Astronomické tradice – PhDr. Martin Boštík, 461 614 626, bostik@rml.cz

Retrogaming / Zmatené peníze / Čtení pod lavici – Mgr. Petr Chaloupka, 605 508 753, chaloupka@rml.cz

Kde pracovníci muzea sídlí?

V hlavní budově (Jiráskova 9) a v budově zámeckého pivovaru v Litomyšli (Jiráskova 133), část B, vstup z ulice Jiráskova.

Pro badatele:

Badatelna je otevřena v pracovních dnech po předchozí domluvě s jednotlivými kurátory.

Změna programu vyhrazena!